

De Klapekster, een karakteristieke wintergast in de Peelvenen

Wanneer een willekeurige natuurliefhebber wordt gevraagd wat nu de karakteristieke vogelsoorten voor de Peel zijn, zullen in negen van de tien gevallen soorten als Kraanvogel of Blauwborst te berde worden gebracht. Zelden zal men de Klapekster (*Lanus excubitor*) noemen. Dit is echter geheel ten onrechte. Het heeft onder andere te maken met het feit dat deze zangvogel alleen in de winter is aan te treffen en bovendien niet zo'n opvallende verschijning is als bijvoorbeeld de Kraanvogel.

Beschrijving:

De naam doet vermoeden dat de Klapekster familie van de Ekster zou zijn. Dit is niet het geval. De soort dankt haar naam aan het bonte uiterlijk, waarmee de overeenkomst met de Ekster ook meteen ophoudt. Het is een vogel ter grootte van een Merel, die tot de familie van de klauwieren behoort. Het grappige is dat de klauwieren juist geen klauwen bezitten, zoals de roofvogels die wel hebben! Het zijn wel echte rovers, die uitgerust zijn met een vlijmscherpe haaksnavel. Om het gemis aan klauwen te compenseren spietsen klauwieren hun prooien aan doorns of prikkeldraad. Hierdoor kan de prooi tijdens het verorberen niet wegglijpen. Ze gebruiken de gespietste prooi ook als voorraadkamer bij een ruim aanbod. Zo verradt de Klapekster soms haar aanwezigheid.

Levenswijze:

Omstreeks eind september arriveren de eerste Klapeksters in de Peel, om tot begin april gebruik te maken van de gastvrijheid die het hoogveengebied hen biedt. Tijdens hun verblijf staan grote kevers (o.a. mestkevers), libellen, hommels, hagedissen, muizen en zangvogels op hun menu. Zo weten ze tijdens de najaarstrek in oktober moe geworden trekvogels met een snelle sprint uit de lucht te plukken. Een jachtmethode die vaker wordt gezien, is het vanuit een hoge top van een solitair staande boom speuren naar een prooi op de grond. Op het moment dat ze iets in het vizier hebben, vliegen klapeksters er razendsnel op af. Dit gedrag maakt het voor de oplettende wandelaar een stuk gemakkelijker om

deze fraaie soort te zien. Door in de Grote Peel in een open pijpenstro- of heidevlakte de boomtopjes af te turen heeft men vrijwel altijd prijs.

Aantallen:

Dit gebied herbergt dan ook de meeste Klapeksters in de regio. Zo telde Vogelwerkgroep de Peel tijdens de afgelopen winter 5 verschillende Klapeksters. De Deurnese Peel was met 3 overwinteraars een goede tweede. De Mariapeel is tijdens de meeste winters goed voor 2 Klapeksters. Kleinere Peelrestanten als de Bult, de Stippelberg, Vliegbasis de Peel, de Heitakse Peel, 't Zinkske en de Zoom herbergen onregelmatig één exemplaar van deze fraaie vogel.

Beschermde soort:

De Klapekster is in Europa een bedreigde vogelsoort. In de Peel werden in de jaren zestig de laatste broedgevallen vastgesteld en in 2001 werd voor het laatst in Nederland gebroed. De hier overwinterende vogels komen uit de Scandinavische landen. Om het voortbestaan van deze soort in die landen te waarborgen is de bescherming in het overwinteringshabitat van groot belang. Met name grote open heide en veengebieden zijn daarvoor essentieel. Werkgroep Behoud de Peel handhaaft tijdens het beheerswerk deze openheid door de bebossing van de Peel terug te dringen. Zo nu en dan laten de Peelwerkers een markante uitkijkpost voor de Klapekster staan. Ook het aan elkaar koppelen van Peelfragmenten tot één groter geheel, zoals verwoord in onze Verheven Peelvisie, draagt bij aan het behoud en herstel van het winterkwartier van deze bijzondere soort. Zo hopen we nog lange tijd te kunnen genieten van deze markante predator!

Ingezonden door een verwoed vogelaar